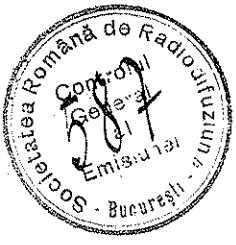

4174

23.19.55

MUNCITORIMEA IN ROMANIA INTREGITA

Prinși cum suntem în vârtoarea treburilor noastre, fiecare în sfera de activitate pe care ne-am ales-o, nu avem de multe ori răgazul să aruncăm o privire înapoi, să judecăm și să cântărim foloasele activității noastre.-

O asemeni socoteală este însă trebuitoare.-

O facem fiecare din noi, în celace privește treburile noastre personale, ca să vedem dacă sfortările ne acopere nevoile, dacă suntem sau nu pe calea de a învinge chinuitoarea grije a zilei de mâine.-

Suntem obligați s'o facem, în celace prigește activitatea noastră socială, după gruparea de activități careia aparținem, sub formă de memoriu sau dare de seamă, - ca să punem în lumină o greșală, ca să acoperim o răspundere, ca să tragem din trecut învățăminte pentru viitor.-

Este un comandament al moralei civice ca s'o facem, și în ce privește activitatea noastră socială care se referă nu la o grupare de activități, ci la suma tuturor activităților la țara noastră întreagă, - ca să vedem dacă ea își menține pasul în urcușul spre progres, spre civilizație.-

O privire înapoi și o reculegere, ni se impunem să le facem cât mai des în momentele actuale, când unele țări au intrat în concurența aprigă pentru dominațiune culturală, economică și chiar teritorială.- Căci oricare ar fi argumentele acestei concurențe, --dacă excludem forța care nu discută, precum și de acele bazate pe o ideologie economică revoluționară sau pe statistici etnice discutabile --, ele n'ar putea duce la succes decât dacă țara care și le însușește este în drum

/.....

spre civilizație.-

Aruncându-ne o așemeni privire înapoi pentru România, până în momentul întregirii ei, vom vedea o țară care, trecând brusc dela o dezvoltare în ceață în mijlocul unei liniști politice și economice, la o dezvoltare accelerată în mijlocul neliniștei politice și crizei economice generale - a știut să-și asigure armonia socială atât de trebuitoare încheșării definitive și propășirii sale.-

Iar dacă fiecare din ramurile activității noastre sociale, acea culturală, economică sau politică, și-ar urmări pas cu pas activitatea în epoca dela unire până astăzi, -ar putea vedea marea deosebire ce există între cele ce a fost și cele ce este. ar putea cântări câștigul realizat, care face că România să se prezinte astăzi printre celelalte popoare, ca un stat perfect încheșat din punct de vedere național și economic, ca un stat puternic organizat pentru a rezista ori; cărei încercări de dominațiune, ca o forță civilizatoare respectată și a cărei prietenie este căutată.-

În ce privește muncitorimea română, este dela sine înțeles că o dare de seamă amănunțită a situației ei de astăzi față de cea din momentul întregirii, nu poate încăpea în cele câteva minute în care îmi este îngăduit să stau în fața microfonului. - În linii generale însă, ea se poate caracteriza prin recunoașterea deplină a muncitorimii ca important factor economic și social.-

Ca urmare acestei recunoașteri, ea se bucură astăzi de o legiuire proprie, care-i apără atât situația în care muncește, cât și fructul muncii sale. - Această legiuire, isvorâtă din nevoile muncitorimii de pretutindeni, și formulată prin însuși tratatul de pace care a pus sfârșit războiului

mondial, a fost adoptată la noi, datorită unei adânci înțelegeri a vremurilor, de toate clasele sociale, chiar și de acelea care de pe urma ei se alegeau cu o știrbire a situației și a foloaselor de până atunci.-

Această politică înțeleaptă a dat roadele ei, deoarece muncitorimea română, înconjurată de ideologii străine de mentalitatea și aspirațiile poporului nostru și solicitată în această direcție, a rezistat și a scutit țara de frământări îngăduindu-i să-și statornicească în liniște noua ei așezare economică și socială.-

Dar pe lângă această legiuire de recunoaștere a unor anumite drepturi, muncitorimea română se bucură astăzi de o legiuire de ocrotire, care nu se lasă mai prejos.-

Îndată după războiu s'a pornit de către Ministerul muncii, - a cărui înființare de altfel nu se datorește decât tot grijei de ocrotire a muncii -, o activitate de imediată ocrotire și educare, care a crescut din ce în ce pentru a continua și în prezent, și care a dat un puternic imbold inițiativei particulare a patronilor și a muncitorilor.-

Această activitate a realizat cele două instituții care pot fi socotite mântuitoare pentru liniștea și propășirea economică a țării : Invățământul muncitoresc și Căminele de ucenici.- În aceste instituții sunt ocroțiți, îngrijiți și educați câteva zeci de mii de ucenici, care mâine vor fi lucrători desăvârșiți și cetățeni luminați devotați țării.-

Dela ocrotirea ucenicului s'a trecut la ocrotirea muncitorului.- Cantine muncitorești, biblioteci, arene sportive, societăți de muzică, împănează astăzi principalele orașe și centre industriale, - unele din ele întreținute de Ministerul muncii, altele de întreprinderi sau asociații muncitorești.-

Instituția Asigurărilor sociale, prin dezvoltare, prin dispensarele și spitalele pe care le are aproape în fiecare oraș, prin sanatoriile la munte și la mare, dă muncitorilor îngrijiri medicale și ajutoare bănești în caz de boală sau accident și pensii de bătrânețe.-

Prin recenta lege a pregătirii profesionale pusă acum în aplicare, se ocrotește pregătirea muncitorului calificat, stârpindu-se clandestinismul, -și se dă ființă legală orientării profesionale, care îndrumază pe muncitor către munca cea mai potrivită sănătății și minții lui.-Eri chiar s'a inaugurat în mijlocul Ardealului deapururi românesc, la Cluj, întâiul Institut de psihotehnică, pentru răspândirea în masa muncitorească a binefacerilor orientării profesionale.-

Din această rezumativă dare de seamă, se vede că muncitorimea se bucură în România întregită de o situație de drept și de fapt, egală întru totul cu aceea a celorlalți factori sociali.-Despre acestea, am avut de altfel cinstea să vă vorbesc și altă dată.-

Cu această constatare însă nu mă pot mulțumi astăzi; Este o altă constatare pe care trebuie să o fac acum când campania revizionistă se duce în plin și pe toate căile, în numele ideilor de dreptate, de libertate și de pace.-Si este trebuitor ca, în ce privește muncitorimea, să cercetăm situația acelu din Ardeal, înainte de unire și astăzi.-

Până la unire, sub regimul ungar, toate dispozițiile de organizare și ocrotire a muncii, se reduceau la Legea industrială din 1884.-

Această lege era un anacronism față cu progresul industriei și cu gradul de evoluție culturală și socială la care ajunsese acolo muncitorimea.-Ea prevedea numai o serie

de formalități și taxe, pentru cei ce vroiau să execute pe cont propriu o industrie sau un comerț.-

Măsuri legale sau pe cale administrativă, referitoare la ocrotirea muncitorilor, statul ungar n'a luat nici una.- Nu exista o reglementare a duratei muncii, nici pentru muncitorii adulți, nici pentru minori care munceau câte 14 ore pe zi, și nici pentru femeile muncitoare.-

În toată legislația aplicată înainte de unire în provinciile de peste Carpați, nu exista nici cea mai vagă dispoziție cu privire la reglementarea dreptului de asociere a salariaților.- Neputându-se organiza legal, muncitorimea nu putea realiza vre-o operă culturală sau educativă serioasă, decât în mod sporadic.- Inițiativa și contribuția statului ungar pentru asemenea opere, era nulă.-

Sindicatul muncitoresc, puținele care existau, funcționau pe bază de aprobări administrative date de Ministerul de interne.- Clasa muncitoare nu avea reprezentanți în nici un organ al vieții economice, astfel că puținele reglementări care existau ale problemelor muncitorești, au fost realizate fără ascultarea cel puțin a celor interesați.-

În privința asigurărilor sociale, exista Legea din 1907.- În această lege asigurările erau obligatorii numai pentru boală și accident și numai pentru muncitorii din industrie ; funcționarii nu erau supuși asigurărilor.- În întreprinderile miniere asigurări obligatorii nu existau ; unele din aceste întreprinderi organizau din inițiativă privată așa zisele "case frățești", la care asigurarea era facultativă.-

Iată tabloul exact și complet al legislației, care situa drepturile și ocrotea muncitorimea din Ardeal, înainte de unire.-

Această legislație, ca și toate legile de altfel în vigoare în Ungaria, reflectă tendința de apărarea și favorizarea intereselor unei singure clase, cea care concordă cu situația de fapt de acolo, unde clasa dominantă a nobililor și marilor latifundiași are conducerea statului.-

Sub acea legislație și în acea atmosferă politică și socială, ce a putut să facă inițiativa particulară ? Câteva zeci de sindicate înființate în câteva orașe, sub regimul bunului plac administrativ și a căror activitate de ocrotire era forțamente redusă ; câteva zeci de școli de ucenici care erau întreținute de comune ; societăți restrânse de muzică și sport și două cămine pentru ucenici, unul la Oradea și altul la Cluj.-

Situația de astăzi a muncitorimii din Ardeal, este aceeași ca a muncitorimii din întreaga țară.- Odată cu întregirea ei România, care a făcut act de dreptate muncitorului agricol, a înțeles să facă act de dreptate și față de muncitorul industrial.-

La desconsiderarea oricărui drept al muncii, noi am răspuns cu legea pentru reglementarea conflictelor colective de muncă, cu legea asupra contractelor de muncă și cu legea pentru organizarea jurisdicției profesionale, - legi care așează prestația muncii în situația legală a oricărui alt raport de interese.-

La negarea oricărui drept de a se asocia, noi am răspuns cu legea asupra sindicatelor profesionale și cu legea persoanelor juridice, - care asigură în mod larg acest drept.- În urma acestora s'au înființat sindicate, uniuni de sindicate și confederații generale, care au o bogată activitate de ridicare profesională, culturală și sportivă a membrilor lor.-

La lipsa oricărei ocrotiri legale a muncitorului, noi am răspuns cu legea pentru ocrotirea muncii minorilor, a femeilor și a duratei muncii, cu legea repausului duminical, cu legea pentru organizarea plasării, cu legea pentru reglementarea migrațiunilor, și în sfârșit cu recenta lege a pregătirii profesionale.-

Pentru asigurarea bunei aplicări a legislației muncitorești, noi am venit cu legea organizării serviciului de inspecție.- Inspectorul muncii, cu reședința în diferitele regiuni ale țării, veghează la stricta aplicare a legilor și dispozițiilor de ocrotire, - fiind apărătorul intereselor muncitorului și impăciuitorul din prima linie a frontului conflictelor de muncă.-

La inexistența oricărei instituții de stat pentru ocrotirea muncitorimii, noi am răspuns cu legea pentru căminele de ucenici și apoi cu recenta lege a pregătirii profesionale.- Datorită acestora avem astăzi în Ardeal peste 200 școli de ucenici, - iar în locul celor 2 cămine moștenite avem astăzi în Ardeal trei zeci și șapte de cămine răspândite în : Arad, Oradea, Hunedoara, Cluj, Bistrița, Zalău, Dej, Turda, Mercurea-Ciuc, Satu-Mare, Sibiu, Alba-Iulia, Reșița, Reghin, Brașov și Timișoara.

La parțiala organizare a asigurărilor sociale, noi am răspuns cu treptate îmbunătățiri, pentru a ajunge la legea pentru unificarea asigurărilor sociale, care întinde beneficiile asigurării la tot ce este salariat în industrii și comerț, generalizând ajutorul în caz de accident, boală și bătrânețe.-

În sfârșit, la complecta desconsiderare a muncitorului ca element social ce trebuie consultat, noi am răspuns cu legea camerelor de muncă, aceste parlamente locale ale munci-

torimii care au și o acțiune proprie de promovare a intereselor muncitorești, - și care trimit delegați în Consiliul Superior Economic și în parlamentul țării.-

Acest tablou al situației actuale a muncitorimii și funcționării particulare din Ardeal, trebuie completat cu situația marelui număr de muncitori ai pământului.-

România, înțelegând rostul vremurilor, a expropriat latifundiile, în Ardeal ca și în țara întreagă, și a dat pământul în proprietatea celor care îl muncesc, indiferent dacă aceștia au fost ai neamului nostru sau ai celorlalte nramuri care locuiesc cu noi.- O graniță desparte astăzi două lumi : de o parte una aservită economiceste unui pământ ce nu-i aparține, de alta una complet liberă economiceste și stăpână pe pământul său.-

Făcând comparația celor două stări ale muncitorimii din Ardeal, înainte de unire și astăzi, constatarea vine dela sine, se impune, luminoasă.-Iar în virtutea acestei constatări, avem tot dreptul să întrebăm :

În baza cărei idei de dreptate pentru muncitorime, se farmulează revendicarea unui teritoriu, când un pic de dreptate sau de ocrotire nu s'a dat atunci când l-ai avut vremelnic în stăpânire ?

În baza cărei idei de libertate pentru muncitorime, se face acea revendicare, când regimul care s'a aplicat constituia un anatonism social pentru locurile și vremurile în care trăim ?

În baza cărei idei de pace pentru muncitorime, se face în fine revendicarea, când regimul apăsător care s'a practicat a dus la cunoscutele turburări muncitorești și sociale, la acea situație desperată pe care tot oștirea română a restabilit-o, când acum 20 de ani a fost în Europa centrală

o primă și unică țară în care anumite idei au pătruns, și s'au realizat în revolte sângeroase ?

Aceste sunt constatări ale unor stări de fapt cunoscută și controlate, pe care le facem pentru restabilirea adevărului și pentru a dovedi temeinicia și dreptatea așezării noastre. -Suntem datori să le facem și să le spunem.-

Să le spunem muncitorinii din întreaga țară, ca o punere la punct reală a situației ei în România întregită.-

Să le spunem muncitorinii din celelalte țări pentru ca ei să cumpere situația adevărată a camarazilor lor din țara noastră, și ca să fie puși la adăpost de știrile neadevărate și tendențioase pe care le răspândește dușmanii noștri.

Să le strigăm lumii întregi ca o dovadă de chipul cum România înțelege să ocrotească muncitorimea ei de pretutindeni, indiferent de credința pe care o are și de limba pe care o vorbește.-

Să le spunem în sfârșit aceluia care scormonește un trecut prăbușit pentru totdeauna, ca să înțeleagă că vremile revendicărilor sentimentale și ale romantismului social, - au trecut.-

Inginer Stavri C. Căneșu